

dipam

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

ANALİZ

Berrin BAYRAM

SURİYE'NİN ABD/İSRAİL – İRAN SAVAŞINDAKİ KONUMU

Nisan 2026 Sayı: 71

SURİYE'NİN ABD/İSRAİL – İRAN SAVAŞINDAKİ KONUMU

28 Şubat 2026 tarihinde ABD ve İsrail'in İran'a yönelik başlattığı kapsamlı askeri operasyonlar, kısa sürede bölgesel bir sorun olmaya başlamış ve bölgedeki hemen hemen her ülkeyi etkisi altına almıştır. Savaş, Orta Doğu'nun güvenlik denklemi ve bölgesel jeopolitiği açısından parçalanmış bir dönüm noktası oluşturulmuştur. İran ise saldırılara kısa sürede karşılık vererek İsrail'e ve Körfez'deki ABD üslerine yönelik füze ve insansız hava aracı saldırıları başlatmasıyla bölgedeki gerilim hızla tırmanmıştır¹. Aynı gün, İran, İsrail, Irak, Ürdün, Katar, Bahreyn, Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin yer aldığı sekiz ülke hava sahalarını kapattıklarını açıklamış ve havayolları uçuşları durdurulmuştur. Suriye ise İsrail sınırındaki güney kesiminde hava sahasının bir bölümünü 12 saatliğine kapattığını duyurmuştur². Bu bağlamda Suriye'nin 28 Şubat operasyonlarına verdiği tepkinin doğru biçimde değerlendirilebilmesi, ülkenin 2024 yönetim değişikliğiyle birlikte içine girdiği siyasi ve stratejik dönüşümün anlaşılmasını zorunlu kılmaktadır.

Suriye'de 2024 yılında yaşanan yönetim değişikliği sonrasında oluşan yeni siyasi yapı, ülkenin dış politika yönelimlerini yeniden şekillendirmiştir. Ahmed el-Şara liderliğindeki yönetim, bir yandan iç savaşın yarattığı yıkımı toparlamaya çalışırken, diğer yandan bölgesel güçlerin Suriye sahasındaki etkisiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu süreçte özellikle İran ve İsrail arasındaki gerilim, Suriye'nin dış politikasını doğrudan etkileyen temel faktörlerden biri haline gelmiştir.

Yeni yönetim, geçmiş dönemde kurulan İran merkezli askeri ve siyasi ilişkileri tamamen koparamayacak bir miras devralmış; buna karşılık İsrail'in Suriye topraklarında İran bağlantılı hedeflere yönelik sürdürdüğü saldırılar, ülkeyi doğrudan bir çatışma riskiyle karşı karşıya bırakmıştır. Ancak Suriye'nin bu saldırılara sınırlı tepki vermesi ve doğrudan bir taraf haline gelmekten kaçınması, ülkenin açık bir ittifak değişimine gitmediğini göstermektedir.

Bu analiz, Suriye'nin İran-İsrail geriliminde bir taraf seçtiği yönündeki iddiaların aksine, daha çok zorunlu bir denge politikası izlediğini savunmaktadır. Bu çerçevede ilk olarak Suriye'nin İran ile olan ilişkilerinin tarihsel arka planı ve mevcut durumu ele alınacak, ardından İsrail'in Suriye sahasındaki askeri faaliyetleri ve Suriye'nin bu duruma verdiği tepkiler incelenecektir. Son olarak ise Suriye yönetiminin hem dış baskılar hem de iç kırılanlıklar nedeniyle neden temkinli ve dengeli bir politika izlemek zorunda kaldığı değerlendirilecektir.

Suriye – İran İlişkisinin Tarihsel Arka Planı ve Mevcut Durumu

Suriye–İran ilişkilerinin temelleri, 1979 İran İslam Devrimi'ne kadar uzanmaktadır. Bu süreçte Suriye, bölgesel yalnızlık içinde İran'daki yeni rejimi hızla tanıyan ve destekleyen ilk ülkelerden biri olurken İran ise anti-emperyalist ve İsrail karşıtı politikaları yürütmeye başlatmıştır. Böylelikle bu ikili arasındaki ilişki hem stratejik hem de ittifak ortaklığına dönüşmüştür (Sinkaya, 2011; 39). Suriye – İran ilişkisini bir üst seviyeye taşıyan önemli gelişmelerden biri 1980 yılında patlak

¹<https://tr.euronews.com/2026/02/28/abd-ve-israil-irana-saldiri-baslatti-simdiye-kadar-neler-oldu>

²<https://www.aljazeera.com/news/2026/2/28/air-space-closed-airlines-halt-flights-as-us-israel-attack-iran-responds>

veren İran – Irak Savaşı’nda Suriye’nin açıkça İran’a destek vermesidir. Suriye, Irak’ın petrol ihracatı yapmasını sağlayan boru hattını kapatmış; İran ise bu yardımlar karşılığında bir kısmı karşılıksız olmak üzere ucuz petrol ve kayda değer maddi yardımda bulunmuştur (Sinkaya, 2011; 39 – 40). Bunu takip eden 1982 yılında Lübnan’da Hizbullah’ın kurulmasında birlikte hareket etmeleri, bu iş birliğini daha da güçlendirmiş ve ortak düşman algısı (İsrail ve Irak) bu ilişkilerin temelini oturmıştır.

Bu tarihsel zemin, 2011’de Suriye’de iç savaş başladığında İran’ın neden Esad rejimini hızla ve kararlılıkla desteklediğini de açıklamaktadır. Sinkaya’nın vurguladığı gibi İran açısından Suriye, yalnızca bir müttefik değil, aynı zamanda Lübnan’daki Hizbullah’a uzanan hattın temel bağlantı noktasıdır. Bu nedenle Şam’daki rejimin ayakta kalması, Tahran’ın bölgesel nüfuzunu koruması bakımından stratejik bir zorunluluk haline gelmiştir. Mantık evliliği olarak tanımlanan bu ilişki, İran’ın desteğinin ideolojik yakınlıktan çok ortak tehdit algısına ve çıkar hesabına dayandığı belirtilmektedir.

Ożarowski (2018)’nin çalışması da bu çerçeveyi güçlendirmektedir. Yazara göre İran, Suriye savaşına en başından itibaren “siyasal, diplomatik, askeri ve finansal” düzeylerde dahil olmuş; askeri danışmanlar göndermiş, yerel milis yapıları kurmuş ve Hizbullah ile birlikte rejimi desteklemiştir. Özellikle 2012 sonrası dönemde İran’ın desteği daha kurumsal bir hâl almış, Kudüs Gücü’nün yönlendirdiği paramiliter yapılar sahadaki İran etkisini genişletmiştir. Bu destek yalnızca askeri değil, aynı zamanda ekonomik bir boyut da taşımış; kredi hatları, enerji yatırımları ve mali yardımlar yoluyla Şam yönetiminin ayakta tutulması hedeflenmiştir.

Ziarat ve arkadaşlarına göre (2025) İran–Suriye ilişkisi, 2010–2024 döneminde aşamalı biçimde derinleşmiştir. İlk olarak danışmanlık desteği, sonra bölgeselleşme, ardından Rusya ile birlikte uluslararasılaşma süreci yaşanmıştır. Aynı çalışmada İran’ın savaş sonrası dönemde kültür, eğitim, enerji ve yeniden inşa alanlarında Suriye’de etkinliğini sürdürdüğü; böylece askeri varlığın yanında yumuşak güç unsurlarını da devreye soktuğu belirtilmektedir. Bu durum, İran’ın Suriye’yi yalnızca savaş sırasında değil, savaş sonrasında da stratejik nüfuz alanı olarak gördüğünü ortaya koymaktadır.

2024 yılına gelindiğinde Esad yönetiminin devrilmesiyle birlikte Suriye–İran ilişkileri yeni bir döneme girmiştir. Ahmed el-Şara liderliğinde şekillenen yönetim, bir yandan uzun yıllara yayılan iç savaşın yarattığı yıkımı onarmaya çalışırken, diğer yandan önceki rejimden devraldığı dış politika mirasıyla yüzleşmek zorunda kalmıştır. İran’ın Suriye’de kurmuş olduğu askeri, siyasi ve ekonomik etki alanı bu mirasın etkili unsurlarından biridir. Söz konusu yapının kısa vadede tamamen ortadan kaldırılması mümkün görünmemekle birlikte bu durum yeni yönetimin dış politika tercihlerini doğrudan sınırlayan yapısal bir faktör olarak öne çıkmaktadır.

Geçiş yönetimi, Esad döneminde kurulan İran merkezli ilişkileri aynı yoğunlukta sürdürmekten kaçınan daha temkinli ve mesafeli bir yaklaşım benimsemektedir. İran’ın Suriye sahasındaki askeri varlığı ve İsrail’in bu varlığa yönelik düzenli saldırıları, ülkeyi doğrudan bir çatışma hattının parçası haline getirme riski taşımaktadır. Bu nedenle Şam yönetimi, İran ile ilişkilerini tamamen koparmadan sürdürmeye çalışırken, İsrail ile doğrudan bir askeri karşılaşmaya girmemek adına kontrollü ve sınırlı bir tepki politikası izlemektedir. Bu

durum, Suriye'nin dış politikasında güvenlik odaklı ve riskten kaçınan bir yaklaşımın benimsendiğini göstermektedir.

İsrail'in Suriye Sahasındaki Askeri Faaliyetleri ve Suriye'nin Tepkisi

İsrail/ABD – İran çatışmaları sırasında İsrail'in Suriye sahalarını hedef almasının temelinde belirli bir stratejik mantık yatmaktadır. Suriye, uzun zamandır hem İran'ın bölgedeki askeri ve lojistik faaliyetleri açısından kritik bir merkez olarak işlev görmektedir hem de özellikle İran destekli unsurların konuşlanması ve Hizbullah'a uzanan tedarik hatlarının sürekliliği bakımından önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle İsrail, İran ile doğrudan ve yüksek maliyetli bir çatışmaya girmek yerine, Suriye'deki İran bağlantılı hedefleri vurarak hem İran'ın bölgesel kapasitesini sınırlandırmayı hem de olası tehditleri ortaya çıkmadan önce bertaraf etmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, İsrail'in Suriye sahasına yönelik müdahaleleri nitelik değiştirerek hem hava bombardımanlarını hem de sınırlı kara operasyonlarını kapsayan çok boyutlu bir yapıya bürünmüştür.

İsrail'in Suriye sahasındaki askeri stratejisi, Mart 2026'nın ilk haftasından itibaren belirgin bir tırmanma eğilimine girmiştir. Sürecin başlangıcında Şam yönetimi, 3-5 Mart tarihlerinde Lübnan sınır hattına elit birliklerini ve ağır silahlarını sevk ederek Hizbullah'ın hareket alanını denetim altına almaya çalışmıştır. Bu hamle, yeni yönetimin İsrail ile yaşanabilecek olası bir

sürtünmeyi minimize etme ve Suriye topraklarının bir vekil savaş alanı olarak kullanılmasını engelleme arzusunu yansıtmaktadır³. Ancak bu önleyici çabalara rağmen, 20 Mart 2026 tarihinde İsrail Hava Kuvvetleri Süveyda'daki askeri tesisleri hedef alan kapsamlı bir hava saldırısı gerçekleştirmiştir. İsrail bu müdahaleyi, bölgedeki Dürzi toplumuna yönelik baskılara karşı bir aktif koruma argümanı ile meşrulaştırmaya çalışarak, Suriye'nin iç sosyal dinamikleri üzerinden yerel bir nüfuz alanı kurma stratejisini sergilemiştir⁴.

İsrail'in Suriye'ye karşı yürüttüğü saldırılar hava bombardımanı ile sınırlı kalmamıştır. Süveyda'daki askeri tesislere yapılan saldırının ardından 21-23 Mart tarihleri arasında Dera ve Kuneytra kırsalında gerçekleştirilen kara sızmalarıyla operasyonun derinleştiği görülmektedir⁵. Suriye'nin güney sınırında fiili bir tampon bölge oluşturulması riskini doğuran bu gelişmelere karşı Ahmed el-Şara liderliğindeki yönetimin tepkisi, doğrudan bir askeri angajmandan ziyade diplomatik bir kınama çerçevesinde kalmıştır⁶. Şam'ın bu temkinli tutumu, bölgesel aktörlerin sağladığı diplomatik destekle⁷ birleşerek, 2024 sonrası Suriye dış politikasının riskten kaçınan ve denge arayışındaki karakterini açıkça ortaya koymaktadır. Arab News⁸'te yer alan habere göre, İsrail güçlerinin Kuneytra kırsalındaki yerleşimlere doğru ilerleyerek askeri araçlarla sınırlı bir çapta kara hareketliliği gerçekleştirdiği ve bazı bölgelerde kısa süreli giriş-çıkış operasyonları düzenlediği aktarılmaktadır.

³<https://www.thenationalnews.com/news/mena/2026/03/03/syria/>

⁴<https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2026/03/20/israel-struck-syrian-army-camps-after-druze-attacked->

⁵<https://qna.org.qa/en/news/news-details?id=israeli-occupation-forces-conduct-incursion-in-western-daraa-in-southern-syria&date=21/03/2026>

⁶<https://qna.org.qa/en/news/news-details?id=syrian-foreign-ministry-denounces-israeli-airstrike-on-southern-syria&date=20/03/2026>

⁷ <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/arap-ulkeleri-israil-in-suriye-deki-askeri-tesislere-saldirisini-kinadi/3873619>

⁸ <https://www.arabnews.com/node/2637775/middle-east>

Bu tür tekrarlayan kara sızmaları, İsrail’in yalnızca hava saldırılarıyla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda Suriye’nin güneyinde düşük yoğunluklu fakat süreklilik arz eden bir askeri baskı stratejisi izlediğini göstermektedir. Bu strateji, Suriye'nin bölgesel gerilimde tarafsız kalma çabasını zorlaştırırsa da rejimin bekasını koruma önceliğinin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç: Suriye Yönetiminin Denge Politikası

Suriye’nin ABD/İsrail – İran savaşında açık bir taraf haline gelmekten kaçınması, yalnızca tercih edilen bir dış politika yönelimi değil, aynı zamanda yapısal zorunlulukların bir sonucudur. 2024 sonrası dönemde Ahmed el-Şara liderliğinde şekillenen yönetim hem iç siyasi kırılanlıklar hem de yoğun dış baskılar nedeniyle sınırlı hareket kapasitesine sahip bir aktör olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum, Suriye’nin dış politikasını ideolojik tercihlerden ziyade güvenlik odaklı ve pragmatik bir çizgiye zorlamaktadır.

Uzun yıllara yayılan iç savaşın yarattığı kurumsal zayıflık, toplumsal parçalanmışlık ve ekonomik çöküş, yeni yönetimin kapasitesini sınırlayan temel iç dinamikler olarak öne çıkmaktadır. Suriye’nin dış politikada risk almasını büyük ölçüde engelleyen durumlar ise Devlet kapasitesinin henüz tam anlamıyla yeniden tesis edilememiş olması, merkezi otoritenin ülke genelinde homojen bir kontrol sağlayamaması ve farklı silahlı aktörlerin varlığını sürdürmesidir. Bu bağlamda, İsrail ile doğrudan bir askeri çatışmaya girmenin yaratacağı yıkıcı sonuçlar, rejimin devamı açısından kabul edilemez bir maliyet olarak görülmektedir.

Suriye’nin ekonomik olarak dış yardıma ve uluslararası meşruiyete duyduğu ihtiyaç ise dış politika tercihlerini doğrudan şekillendiren bir diğer önemli faktördür. Nitekim, yeni yönetimin, uluslararası sistemde yeniden kabul görebilmek ve yeniden inşa sürecine kaynak sağlayabilmek adına Batılı aktörler ve bölge ülkeleriyle daha dengeli ilişkiler kurma arayışında olması bunu destekler niteliktedir. Ancak İran’ın Suriye sahasındaki devam eden askeri ve lojistik varlığı, geçmişten gelen ekonomik ve stratejik bağımlılık ilişkileriyle birleştiğinde, bu ilişkilerin ani ve tam bir kopuşla sonlandırılmasını yüksek maliyetli ve riskli hale getirmektedir. Bu durum, İran ile olan ilişkilerin tamamen koparılmasını zorlaştırırken, aynı zamanda bu ilişkilerin önceki dönemdeki kadar derinleşmesini de engellemektedir.

Dış faktörler açısından bakıldığında Suriye, çok katmanlı bir güç mücadelesinin kesişim noktasında yer almaktadır. İran’ın sahadaki askeri ve lojistik varlığı, İsrail’in bu varlığa yönelik düzenli saldırıları ve ABD’nin bölgedeki askeri kapasitesi, Suriye’yi doğrudan bir rekabet alanına dönüştürmektedir. Bu çerçevede Suriye’nin açık biçimde İran eksenine kayması, İsrail ve ABD tarafından daha sert askeri müdahaleleri tetikleyebilecek bir risk barındırmaktadır. Buna karşılık, İran ile ilişkilerin ani ve radikal biçimde kesilmesi, İran destekli unsurların sahadaki konumunu belirsizleştirerek hem güvenlik boşluklarının oluşmasına hem de merkezi otoritenin kontrol kapasitesinin zayıflamasına yol açabilir.

Bu nedenle Şam yönetimi, bir yandan İran ile ilişkilerini tamamen koparmadan sürdürmeye çalışırken, diğer yandan İsrail ile doğrudan bir çatışmadan kaçınan kontrollü bir politika izlemektedir. Suriye,

zorunlu dengeleme stratejisiyle hem mevcut tehditleri minimize etmeyi hem de kırılğan iç yapısını korumayı amaçlamaktadır.

Sonuç olarak, Suriye'nin ABD/İsrail – İran savaşındaki konumu, çoğu zaman iddia edildiği gibi net bir taraf seçimi üzerinden değil, çok boyutlu baskılar altında şekillenen bir denge arayışı üzerinden okunmalıdır. Suriye yönetiminin temkinli ve sınırlı tepkileri, zayıflık göstergesi olmaktan ziyade, mevcut koşullar altında rasyonel bir hayatta kalma stratejisinin yansımasıdır. Bu durum, Suriye'nin yakın vadede bölgesel güç rekabetinde aktif bir aktör olmaktan ziyade, bu rekabetin etkilerini yönetmeye çalışan bir dengeleyici alan olarak kalmaya devam edeceğini göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Al Arabiya. (2026, Mart 20). *Israel struck Syrian army camps after Druze attacked*. <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2026/03/20/israel-struck-syrian-army-camps-after-druze-attacked>
- Al Jazeera. (2026, Şubat 28). *Airspace closed, airlines halt flights as US-Israel attack Iran, responds*. <https://www.aljazeera.com/news/2026/2/28/airspace-closed-airlines-halt-flights-as-us-israel-attack-iran-responds>
- Arab News. (2026, Mart 26). *Israeli forces enter Syrian villages in Quneitra in breach of 1974 disengagement deal*. <https://www.arabnews.com/node/2637775/middle-east>
- Anadolu Ajansı. (2026). *Arap ülkeleri İsrail'in Suriye'deki askeri tesislere saldırısını kınadı*. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/arap-ulkeleri-israil-in-suriye-deki-askeri-tesislere-saldirisini-kinadi/3873619>
- Euronews. (2026, Şubat 28). *ABD ve İsrail İran'a saldırı başlattı: Şimdiye kadar neler oldu?* <https://tr.euronews.com/2026/02/28/abd-ve-israil-irana-saldiri-baslatti-simdiye-kadar-neler-oldu>
- Ożarowski, R. (2018). *Iran's engagement in Syrian conflict: Causes and consequences*. *Przeqlqd*

- Strategiczny*, 11, 201–214. <https://doi.org/10.14746/ps.2018.1.14>
- Qatar News Agency (QNA). (2026, Mart 20). *Syrian foreign ministry denounces Israeli airstrike on southern Syria*. <https://qna.org.qa/en/news/news-details?id=syrian-foreign-ministry-denounces-israeli-airstrike-on-southern-syria&date=20/03/2026>
- Qatar News Agency (QNA). (2026, Mart 21). *Israeli occupation forces conduct incursion in western Daraa in southern Syria*. <https://qna.org.qa/en/news/news-details?id=israeli-occupation-forces-conduct-incursion-in-western-daraa-in-southern-syria&date=21/03/2026>
- Sinkaya, B. (2011). *İran-Suriye ilişkileri ve Suriye'de halk isyanı*. *Ortadoğu Analiz*, 3(33), 38–47.
- The National News. (2026, Mart 3). *Syria developments*. <https://www.thenationalnews.com/news/mena/2026/03/03/syria/>
- Ziarat, A., Zaman, Z., Shahid, Q. A., & Mustafa, G. (2025). *Iran-Syria relations during the Syrian civil war (2010–2024)*. *Dialogue Social Science Review (DSSR)*, 3(1), 579 – 596.

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

+90 216 310 30 40 info@dipam.org

+90 216 310 30 50 www.dipam.org

Merdivenköy Mah. Nur Sok. Business İstanbul
A Blok Kat:12 No:115, Kadıköy/İstanbul

YAZAR HAKKINDA

Berrin Bayram, lisans eğitimini 2016–2021 yılları arasında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünde tamamlamıştır. 2022 yılında Malta’da dil eğitimi alarak yabancı dil becerilerini geliştirmiştir. 2025 yılı itibarıyla Akdeniz Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı’nda yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. 2026 yılında DİPAM’da Ortadoğu Bölgesi üzerine stajyer olarak görev yapmaktadır. Akademik ilgi alanları Ortadoğu çalışmaları ile göç, yerinden edilme ve entegrasyon politikaları bağlamında bölgesel güvenlik dinamiklerine odaklanmaktadır.